

ז' - כ"ד סיון תשס"ז
ISRAEL FESTIVAL, JERUSALEM

ירושלים

24.5-10.6.2007

אנסמבל תיאטרון הרצליה בשיתוף התיאטרון העירוני חיפה

גשם שחור

בכורה עולמית בפסטיבל ישראל 2007

עיבוד, בימוי ועריכה מוזיקלית אופירה הניג
כתיבה ועיבוד שמעון בזגלו
עיצוב חלל ואובייקטים עמית דחורי
עיצוב תלבושות ואביזרים שירי אסא
עיצוב תאורה ג'קי שמש

משתתפים (לפי סדר הופעתם)

האישה סלווה נקארה
צעירה ב' סילביה דחורי
צעירה א' רותי בורנשטיין
היא ליאת גורן
הוא מוטי כץ
הספרן יוסף אבו-ורדה
האמריקאי גיא מסיקה
הדובר אורי רביץ

השיר כוכב אחד לכולנו

מילים שמעון בזגלו | לחן, עיבוד והפקה מוזיקלית גיא מסיקה
| בס גל בשן | תופים שי הוכברג | הוקלט באולפני המקלט

תחקיר יניב שחר | עוזרת בימוי אילנית סוויסה | קדם הפקה מלי אוחנה
| הפקה בפועל וניהול הצגה יעל אלישיב | מתאמת הפקה בתיאטרון חיפה
עמליה זכריה

ניהול במה אליאסף איש שלום | תאורה זכי קוואסמי | סאונד הראל טביבי | פאניתי שרי לזין

ייצור תפאורה אדם בראון | ייצור אופניים מרק דונדה
| ייצור אביזרים ענת זמיר, אלכסנדרה צ'רנין, פאבל צנבחס (תיאטרון חיפה)

תפירת תלבושות נועה וידמן ומתפרת תיאטרון חיפה | פאות וייעוץ באיפור לודה גולדברג,
טניה שפק (תיאטרון חיפה) | חייט שלומי ענתבי

עיצוב פוסטר ואימאג' מלווה יהודה דרי

תכניה

עריכה ניר טורק | תרגום מכתבים שמעון בזגלו | צילום סטילס ופורטרטים ג'ראר אלון

אנסמבל
תיאטרון הרצליה
גיאסון שגל

.....

.....

תיאטרון חיפה

מנכ"ל ומנהל אמנותי עודד פלדמן

חברי הדירקטוריון

יו"ר דני נישליס
משה מנו
שאול ד'אנגלי
חדווה אלמוג
פרופ' שמואל שחם
שלמה גלבע
רו"ח רימה אגרס
ירון פיינטוך

ועדה אמנותית

איציק ויינגרטן-יועץ בכיר
מיקי בן כנען
דוד אלכסנדר

מזכירת התיאטרון עידית קינן
מנהלת הפקות שרון עובדיה וולמן
עוזרת אמנותית יעל חסון-תירוש
דוברת התיאטרון עמליה אייל

שחקני התיאטרון (עפ"י א'-ב')

אבו ורדה יוסף
אופיר קארין
אמיר טל
אלברט אילוז
אשרוב חן
בוימולד אפרת
בלנקה דויד
בלנקשטיין מיכל
בר זהר מיכל
בר לב יואב
בר לוי רואי
ברנר סמדר
ברגמן נמרוד
ביטרמן רון
גוש אפרת
גלפרין אלי
דאו סלים
דדון אנני
דורון דינה
דהן אוחן
דהן ליה
דנקר אלי
הולצמן רותי
ווליניץ דליק
וישינסקי אסנת
זמשטייגמן ענת
זפרן אורית
חן שולה
טובלי אורלי
טולדו יוסי
כהן אלברט

לבנה קובי
לבנטל יעל
לוי אמיר
לשם איתן
מוסקונה אריה
מוראד הראל
מטלון אודליה
נאדל דון
נחמיאס אורית
נתנזון נתן
סלימן ראודה
סרי מתי
עובד לימור
עיסא נורמן
פוליאקוב (פולי) ישראל
פולק רוברטו
פינקלשטיין לבנה
פלג אורית
קוצר נדיה
רוכמן ליאור
רז אייל

סמנכ"ל כספים דב ליסק
מבקרת פנים ציונה טמיר
מנהלת חשבונות ראשית
אגי נפתלי
הנהלת חשבונות
ליליאן איבגי, מלכי ניסבויים
חשבת שכר סימה לבל

מנהלי הצגות

יואלית אליכין, אבי רוזנבלום
עמליה זכריה, דור שלום
תאורה
מנהל תאורה רפי עובדיה
תאורנים חיים ימין,
חואן כהן, סיימון הרשקוביץ,
גדי דורקין

סאונד

אחראי ניסים עזר טויטו,
שי נשיא, גיא לווינסקי,
אוהד קורקוס
מנהל מתפרה סרגיי קאשין
תופרת ומחסנאית שרה שלום
מנהל ייצור חביב קיקוס
מנהל טכני עופר טל
מנהלי במה ולדיסלב שבצ'וק,
אלכס שטיינגרט, ולרי זסלבסקי,
שמואל מיכאלוב, משה מזרחי
עיצוב ותפעול אביזרים
אחראית ענת זמיר,
אלכסנדרה צ'רנין,
פאבל צנבחס

איפור ופיאות

אחראית לודה גולדברג
טניה שפק
מלבישות
מלבישה אחראית לובה גלפרין
אלה גבעול

דיילים

אחראית ענבל יוגב,
בר מירב, וסרמן ארתור,
ליפמן אלעד, פודגייץ גבריאלה,
פליישמן אפרת, פריש רוני,
צ'רנוב אלכסנדר, ריבן אור,
דפנה סבו, שמילוביץ' אסף

מחלקת מכירות

מנהלת שבי בלאושטיין
אחראי מיחשוב טלמרקטינג
גיל עובדיה
מח' חינוכית סמדר לויין
אחראית ארועים דליה הוד

נציגי טלמרקטינג

אחראי יחיאל מדמון
טלי קליין-אינהורן,
יעל סבירסקי, אוריין סלע,
לירון פינטו, מרווה כהן,
הילה בן חמו, בת שבע בן זקן,
פאינה לוז'נסקי, אלה דיקר
לנה מורוגוב, מיכאל כהן

שרות לקוחות

אחראית גנית גרינברג
אחראי משמרת יובל יאירי
אבי רוזנבלום, אלי כרמונה,
מתן שפירא, נעמה גרייף,
יעל ארנון, אפרת לויין,
יפעת קרמנשצ'י, ורד כרמל,
קרן אייזנשטיין, דנה יהודאי,
דביר לביא, אתי לויין,
יפעת פלאט, לילך ובר, רז לוי,
אמיר דקל, ענת מנגד

קב"ט, קניין ואב בית

מאיר רייכמן

מרכזים

אתי קסטנר, אבי זילברמן,
תמי זילברמן, בלה שיפר,
קציני ביטחון חב' דנאור

רו"ח קוסט פורר גבאי את קסירר
יועץ משפטי עו"ד עופר אטיאס

התיאטרון העירוני חיפה נתמך ע"י משרד המדע, התרבות והספורט - מינהל התרבות ועיריית חיפה
התיאטרון העירוני חיפה רח' פבזנר 50 חיפה 33134, משרדים: 04-8600555, פקס: 04-8670970,
קופות ומחלקת שירות לקוחות 04-8600500, מכירות חוץ 04-8600509

האשה סלווה נקארה

אלברט איינשטיין,

דרך אולד גרוב

לונג איילנד

לכבוד

פ(רנקלין) ד(לנו) רוזוולט,

נשיא ארצות הברית

הבית הלבן

וושנגטון, די.סי.

אדוני,

מחקר שערכו לאחרונה א(נריקו) פרמי ול(או)שילרד, אשר הועבר אלי בכתב-יד, מביא אותי לצפות שיסוד האורניום עשוי להפוך למקור אנרגיה חדש וחשוב בעתיד המיידי. נראה שהיבטים מסוימים במצב שנוצר דורשים ערנות, ואם צריך, גם פעולה מהירה מן הצד האדמיניסטרטיבי. אני מאמין אפוא שמחובתי להביא לתשומת לבך את העובדות וההמלצות הבאות:

במהלך ארבעת החודשים האחרונים התברר - ממחקריהם של ג'וליו ברפת, ושל פרמי ושילרד באמריקה - כי יש אפשרות לכונן תגובת שרשרת גרעינית במסה גדולה של אורניום, וכך להפיק כמויות כוח אדירות ומספר רב של יסודות חדשים דמויי-רדיום. נראה עכשיו כמעט בוודאות שאפשר להגיע לזה בעתיד המיידי.

התופעה החדשה הזאת תוביל גם לבניית פצצות, ומתקבל על הדעת - אף אם לא בביטחון רב - שאפשר לבנות כך פצצות אדירות עוצמה מסוג חדש. פצצה אחת כזאת, אם תתפוצץ בנמל, עלולה להשמיד את כל הנמל יחד עם חלק מן הסביבה הקרובה. בכל אופן, ייתכן שפצצות כאלה יהיו כבדות מדי מכדי להובילן באוויר.

לארצות הברית יש מעט מאוד מכרות אורניום, והעפרות בהם בכמות מוגבלת. בקנדה ובצ'כוסלובקיה לשעבר יש כמה מכרות אורניום טובים. אבל המקור החשוב ביותר לאורניום הוא קונגו הבלגית.

לנוכח המצב, רצוי לשמור, ברשותך, על קשר קבוע בין האדמיניסטרציה לקבוצת הפיזיקאים העובדת באמריקה על שרשרת תגובות. דרך אפשרית אחת להגיע לכך היא שתמנה תפקיד זה אדם שאתה רוחש לו אמון, ויוכל אולי לשרת במתכונת לא רשמית. תפקידו יהיה כדלהלן:

1. להיות בקשר עם משרדי הממשל, ליידע אותם על התפתחויות נוספות, להציע המלצות לפעולה ממשלתית, ולהקדיש תשומת לב מיוחדת לבעיית אבטחת אספקת עפרות האורניום לארצות הברית.
2. לזרז את תהליך העבודה על הניסויים, שנערכים כרגע בגבולות התקציב של מעבדות אוניברסיטאיות. עליו לעשות זאת על-ידי גיוס הון, אם יהיה צורך בהון כזה, באמצעות קשריו עם אנשים פרטיים, המוכנים לתרום למטרה הזאת, ואולי גם באמצעות שיתוף פעולה עם מעבדות תעשייתיות בעלות ציוד מתאים.

אני מבין שגרמניה הפסיקה את מכירת האורניום מן המכרות בצ'כוסלובקיה שנכבשה על-ידה. הסיבה לפעולה מוקדמת כזאת מצדה נוגעת אולי לעובדה שבנו של תת-מזכיר המדינה הגרמני, פון ויצקר, קשור למכון קייזר וילהלם בברלין, שם חוזרים עכשיו על חלק מן העבודה האמריקאית על האורניום.

שלך בכנות

א. איינשטיין

על התהליך

ערב אחד צפיתי בסרט פעולה אמריקאי שאינני זוכרת אפילו מה היה נושאו. התמונה היחידה הזכורה לי היא הפטרייה של פצצת הירושמה, ששולבה בעריכה מוזרה למדי באותו סרט טיפשי. התמונה המפורסמת נשארה חרותה בזיכרוני ונשאתי אותה לזמן-מה. מהר מאד הבנתי שהאסתטיקה של הזוועה נגעה בי עמוק, טלטלה אותי והובילה אותי למסע של למידה והיכרות עם סיפור הירושמה.

למסע זה הצטרף יניב שחר, חבר ושותף לדרך, שעזר לי להגיע למסמכים רשמיים, סטטיסטיקות וחומרים פואטיים, אשר הפכו למקור ההשראה של המחזה הזה.

לפעמים קשה לי כבימאית להחליט מה תהיה עבודת הבימוי הבאה שלי. אבל הפעם, היה ברור לי שסיפור הירושמה, והמשתמע ממנו, יהיה נושא ההצגה הבאה. לא היו בי ספקות. לא היה אפשר אחרת. הייתי שם, עם רעיון ודימוי.

פניתי לשמעון בוזגלו, משורר ומתרגם, כדי שיכתוב את המחזה. הדיאלוג אתו היה עבורי אבן בוחנת, מטרידה, שאיננה נותנת מנוח. החלו להתהוות להן הדמויות אשר תספרנה את הסיפור, הסיטואציות, המקומות, ומשחק הזמנים והמציאויות המתעתע. בדיאלוג אתו גם נחשפו בפניי קטעי מוזיקה נפלאים, שהיו הבסיס לקונספט המוזיקלי של ההצגה.

בשלב זה הצטרפו אלינו עמית דרורי, יוצר חזותי, והמעצבים ג'קי שמש ושירי אסא, אשר בזכות שפתם האסתטית ונקודת המבט הייחודית להם על האירוע התיאטרוני, השפיעו גם על המבנה הדרמטי כולו.

תהליך העבודה על המחזה ועל ההצגה היה מקביל וכלל גם את ליהוק השחקנים. כמה מן התפקידים נכתבו בידיעה ברורה מי העומדים לשחק אותם. זהו תהליך מיוחד, קשה ותובעני והוא מתאפשר אך ורק בעבודת צוות יוצאת דופן ובמסירות מוחלטת ותפיסה חופשית של המושג תיאטרון.

סיפור הירושמה הוא תירוץ בשבילי לעסוק בסוגיות מוסריות ואנושיות הקשורות בפיתוח נשק להשמדה המונית. המחזה הזה מוציא אותנו ממעגל המחזות הפוליטיים המגויסים, אין בו טובים ורעים, אין בו קורבן וכובש, ואין בו מסר בעד או נגד.

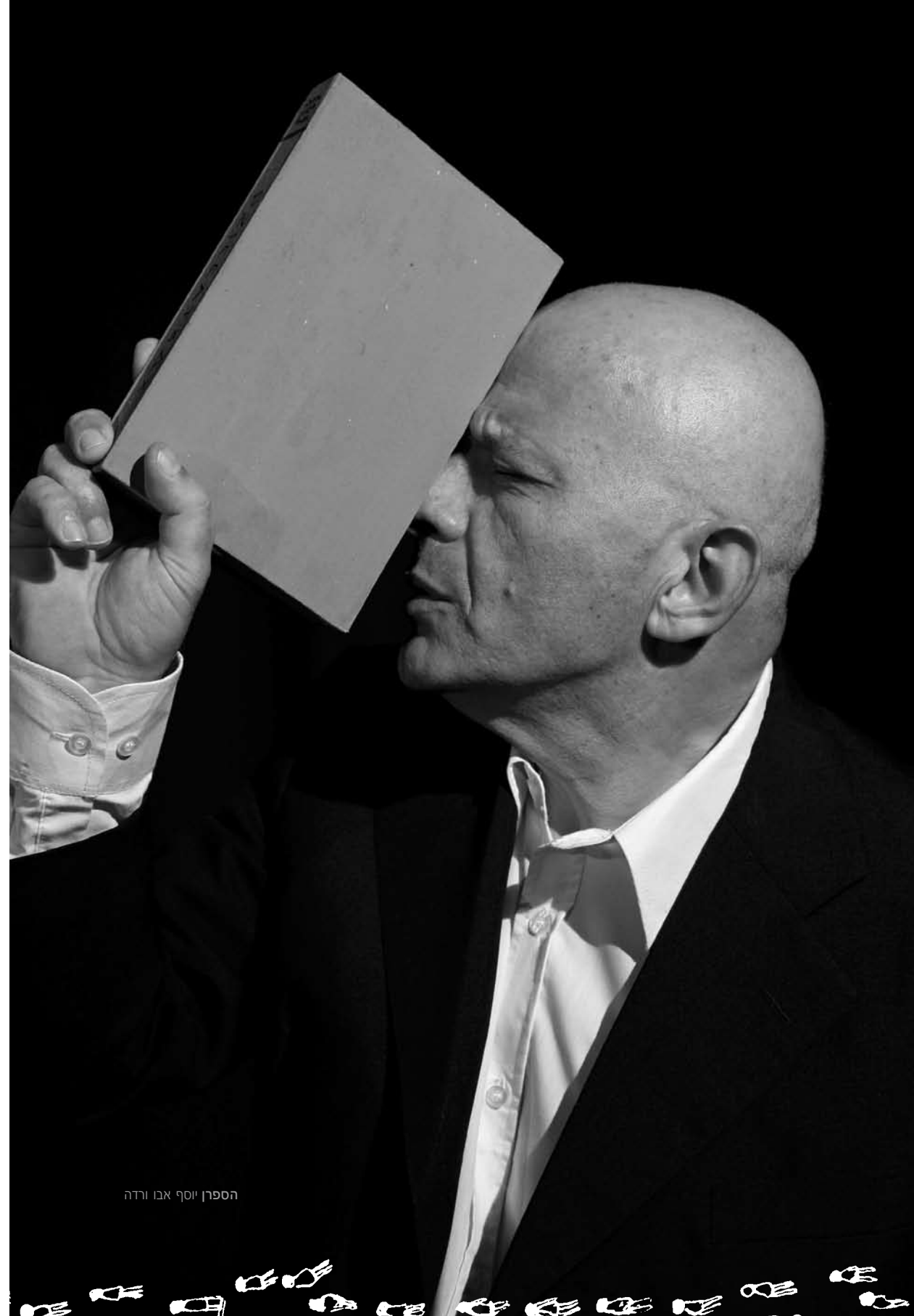
עצרנו, כולנו, והקשבנו. הקשבנו לעבר מזוועה ומזעזע, כדי להבין הווה מאיים. עצרתי על מנת להבין אם ניתן לעשות משהו כדי למנוע, אם אנחנו יודעים מספיק ואם אנחנו רוצים לדעת הכול. עצרתי וזעקה עמומה פרצה מגרוני, מהדהדת מול אנושות המאבדת את עצמה לדעת. והבנתי שבזה עוסקת העבודה הזאת.

אופירה הניג

קטעי המוזיקה המלווים את ההצגה הם:

Gershwin: Strike up the band | Nick Cave: Do you love me? | Nina Simone: My way | Vitorino: Menina estas a janela | J.S.Bach: Siciliano from Sonata for Flute and Harpsichord, BWV 1031, arr. Kempff, played by Dinu lipatti | J.S Bach: Siciliano from the same sonata, played by J.P.Rampal and R. Veyron-lacroix

המחזה מתבסס על מסמכים תיעודיים הכוללים: מכתבים, עדויות, והוראות פיקוד העורף האמריקאי ונכתב בהשראת חומרים פואטיים הכוללים את התסריטים הירושמה אהובתי וכשהרוח נושבת, הספר פרחי הירושמה והמחזה שבעת הזרמים של נהר אוטה.

הספרן יוסף אבו ורדה

שיחה עם שמעון בזגלו

מה משך אותך להתעסק בנושא?

לא היה ברור שאעבוד על החומר. אופירה אספה חומרים על הנושא, קראתי אותם וזה סיקרן אותי. נרתמתי מתוך ניסיון לבחון ביני ובין עצמי שאלה המעסיקה אותי 25 שנים: עד כמה אדם צריך לנקוט עמדה בחברה שבה הוא חי והאם זה צריך להיות על חשבון עצמו? אמונה למשל היא מצב נפשי או קיומי, או שאני זקוק לה או שאני לא זקוק לה. כך גם בפוליטיקה, האם אנחנו נמצאים במצב נפשי של מעורבות או אי מעורבות? אריסטו שאל מה רוצה האדם יותר מכל? אושר! האושר העמוק ביותר לדעת אריסטו הוא ההתבוננות הפנימית, כי זו פעולה אוטרקית. פעולה עם לחצים כלכליים או חברתיים מועטים ביותר. **אי בודד של אושר**, כלומר, פעולה שבה אני נזקק לזולת במידה המועטה ביותר. אני מסכים עם אריסטו. אדם רוצה חברה שתאפשר לו לחיות כך. זהו תהליך אגואיסטי, נכון, אבל דרך דאגה לעצמך אתה דואג לזולת. לא דאגה אלטרואיסטית של אמא תרזה, אבל דאגה. בספרו **פוליטיקה** אריסטו ניסה לבחון משטרים שונים שבהם ניתן לממש דרך חיים מן הסוג הזה, דרך חיים שבה האזרח (הפוליטס) הוא זה שמנהל את חיו, והשתתפות פעילה שלו בחיי המדינה היא מהותית. אבל אסור לשכוח **שהפוליטיקה** של אריסטו נכתבה על בסיס הפוליס היוונית הקטנה. היא הייתה מהותית בגלל כמות האזרחים הקטנה. אלכסנדר מוקדון כבר יצר מצב של ממלכות אדירות, שבהן היכולת להשמיע את קולך בהמון הגדול הופך את האדם לחסר אונים לעומת מצבו בפוליס היוונית.

אני מרגיש שאין לי שום עניין לשנות את הזולת או לכפות עליו את השקפותיי. זה לא מעניין אותי. אולי זהו מרכיב הגיל והניסיון, אולי פיכחון. קח למשל את האמריקאי בהצגה. במהלכה הוא הופך ליצור פוליטי עם רגש אחריות כלפי הזולת. הוא מנסה לצאת החוצה ולעצור את הטירוף מבלי לדעת איך. העמדה של הספרן אומרת תצא כמה שתצא לא יעזור לך שום דבר, אלה תהליכים גלובליים, והם גדולים ממך, מהאדם היחיד. לפעמים אני מתנדנד בין הדמויות, בין מה שהן מייצגות, אבל לרוב אני נוטה לדמות של הספרן שמבין את התהליכים ואת הפרופורציה של היחיד בחברה.

איך נולדה דמות הספרן?

ההשראה באה מעבודתו של רוברט לה פג' הקנדי **שבעת הזרמים של נהר אוטה**. יש שם סצנה אחת בספרייה. אבל זה הספיק לי. הספיק כדי להוליד בי את הרעיון של ספרן מסויט. אחר כך נולד אצלי רעיון נוסף - שהספרן היה בעצם מדען בפרייקט מנהטן. תוך כדי קריאת התחקיר, האמנתי למדען שהוא באמת רתם את עצמו לחיסול המפלצת הנאצית ולאט לאט, תוך שרשרת הניסויים, הוא נהפך לנרקומן של ידע. הוא מבין שהסקרנות הבלתי מרוסנת שלו היא היא שגרמה להולדת הפצצה על הירושמה. כל מי שקצת בדק את תהליך קבלת ההחלטות עד להטלת הפצצה מבין שבסופו של דבר אי אפשר היה שלא להטיל את הפצצה לאור הנסיבות. האמריקאים מצאו את עצמם מחזיקים בדבר אדיר, בכלי הנשק ההרסני ביותר בעולם, ועוד בזמן מלחמה. ועל מי הם ניסו אותו? לא על גרמניה או אוסטריה, לא על מרכז אירופה, לא על לב התרבות המערבית. לא! הם ניסו את הנשק ההרסני הזה על הזר, על האחר והמוזר, ולכן גם המאיים. גם אצלנו הישראלים יש כאלה שמתייחסים לערבים כמו לאותה הידרה מיתולוגית: תוריד לה ראש, ובמקומו יצמחו עשרה ראשים נוספים. האמריקאים הרגישו דומה ביחס ליפנים.

בסופו של דבר המדען בהצגה מייצג כל מדען שהוא, ומדענים מייצרים גם את מה שיועיל לנו וגם את מה שעלול להרע לנו. לא הם מחליטים מה לעשות איתו אבל הם משתפים פעולה ביודעין בפיתוח של משהו הרסני.

אני רוצה להפנות לתשומת לבך את ההתפתחות שחלה מאז הכנס שנערך בזכותך באוקטובר אשתקד בין מדענים העוסקים בעבודה הזאת לבין נציגי הממשלה.

אשתקד, כשהבנתי שהמחקר על האורניום עשוי להוליד תוצאות בעלות חשיבות לאומית, חשבתי כי מחובתי לדווח לאדמיניסטרציה על האפשרות הזאת. אתה אולי תזכור שבמכתב שהפניתי לנשיא הזכרתי גם את העובדה שפון ויצקר, בנו של תת-מזכיר המדינה הגרמני, שיתף פעולה עם קבוצת כימאים, העובדים על אורניום באחד ממכוני קיזור ווילהלם, כלומר, במכון לכימיה.

מאז פרוץ המלחמה התעצמה בגרמניה ההתעניינות באורניום. הבנתי עכשיו שהמחקר שם נערך בסודיות גדולה, והוא הועבר לאחד ממכוני קיזור ווילהלם האחרים, המכון לפיזיקה. על זה האחרון השתלטה הממשלה וקבוצת פיזיקאים, תחת הנהגתו של פון ויצקר, העובד שם עתה על אורניום בשיתוף פעולה עם המכון לכימיה. המנהל הקודם נשלח לחופשה, ככל הנראה לכל תקופת המלחמה.

אם אתה חושב שמן הראוי להעביר את המידע הזה לנשיא, אנא הרגש בנוח לעשות זאת. האם תואיל, ברשותך, לידע אותי אם תנקוט פעולה בכיוון הזה?

דוקטור שילרד הראה לי את כתב-היד שהוא עומד לשלוח לפיזיקס רביו, ובו הוא מתאר בפרוטרוט שיטה ליצירת שרשרת תגובה באורניום. המחקר יופיע בדפוס, אם הוא לא יעוכב. וכאן עולה השאלה האם צריך לעשות משהו כדי לעכב את הפרסום.

לאור המידע הנתון, שוחחתי על המצב עם פרופסור ווינגר מאוניברסיטת פרינסטון. דוקטור שילרד יעביר אליך תזכיר, ובו הוא ידווח לך על ההתקדמות שנעשתה מאז אוקטובר אשתקד, כך שתוכל לפעול בהתאם, ולפי הנסיבות. אתה תראה שכיוון החקירה שלו שונה ומבטיח יותר בבירור מן הכיוון של ג'וליו בצרפת, אשר דיווחים על עבודתו ראית אולי בעיתונים.

א. איינשטיין

אתה בראש ובראשונה משורר, והנה אתה מקבל תחקיר ונדרש לכתוב בכלל מחזה. איך התמודדת עם הכתיבה?

המעבר משירה למחזה מן הסוג הזה לא היה לי קשה במיוחד כי לאופירה ולי יש שפה משותפת. שנינו אוהבים מקוטעות צורנית. תמונות תמונות כאשר כל תמונה היא מעין שיר. חוץ מזה, גם בשירה שלי אני משתמש לא מעט בידע ההיסטורי שלי כמו קרש קפיצה לדמיון, וידע היסטורי אפשר לראות כמסמך דוקומנטרי. אני מעדיף עלילות פרגמנטריות, כאלה שדומות יותר לציורים של בוש. פרגמנטים שהצופה מחבר אותן בראש שלו לעלילה שמתאימה לו. אני אוהב גם עלילות סיבוביות, שמתפתחות לכל הכיוונים, כמו אדוות במים. לא קל לי עם עלילות לינאיות, אתה יודע, א' מוביל לב', ב' מוביל לג' וכו'. זה משעמם אותי. בכל מקרה, נראה לי שהגעתי בגשם שחור למשהו שמזכיר את מה שרציתי. זה היה בית ספר בשבילי.

ובכל זאת, קיבלת ליד תחקיר מקיף המורכב מסוגים שונים של תיעוד. איך פיצחת את החומר?

פתאום זה נראה לי טבעי. כמעט שכחתי את התהליך הראשון של העבודה. בתוך כל החומרים דמויות מסוימות משכו את תשומת ליבי וכך התחילה להתרקם אצלי תמונה כללית. לאו דווקא עלילה. זה התחיל בהדלקות על דרכי פעולה של דמויות מסוימות, זה מה שסחף אותי והוביל אותי למקומות לא צפויים. אופירה קראה את הטיוטות והעירה. מאוחר יותר, בתחילת החזרות, הטקסט עבר רביזיה יסודית. ככה זה כשהחומר עובר לבמה ולא הציגו אותו לפני כן מעולם. עיקר השינוי היה אצל הספרן והאמריקאי. לאט לאט הבנו שעמוד השדרה הרעיוני מתרכז בשניהם. עם הזמן הטקסט קיבל חידוד נוסף, כי ידעתי שיוסף משחק את הספרן וגיא את האמריקאי. שני שחקנים עם יכולות מצוינות ובהחלט ניצלתי את זה. חשבתי מה יעבוד עליהם ומה יעבור אצלם בצורה הטובה ביותר. אני חושב שכל מחזאי פועל באופן דומה.

בעשר השנים האחרונות עסקת בתרגום של אוריפידס, סופוקלס ואפלטון. האם הסגנון היווני השפיע על כתיבתך?

אני מאד אוהב את מבנה הדיאלוגים בטרגדיה היוונית ואצל אפלטון. הם יצרו בי איזו תבנית חשיבה וכתיבה, דרך לחשוב ולכתוב. הדיאלוגים של היוונים מבריקים לטעמי. הם מלאי בהירות ואור. ההפך הגמור, למשל, מהוגי הדעות הצרפתים המודרניים עם הדיבור הסבוך והמתפתל שלהם. קראתי ארבע פעמים את **בית המרקחת של אפלטון** של דרידא, ולא הבנתי מה הוא רוצה. בסוף החלטתי שהוא בעצמו לא יודע מה הוא רוצה מעצמו. אצל היוונים, הרעיונות המורכבים ביותר עוברים במילים פשוטות וצלולות. לזה התכוונתי כשאמרתי אור: הכתום הצלול של שקיעה בערב קיץ חד. ברור, פשוט ומדויק. לא סתם היצירות האלה חיות ונערצות יותר מאלפיים שנה. הן כוללות לטעמי את הטרגדיות הכי טובות בעולם. אני חושב שהעובדה שהיצירות האלה לא מבלבלות את המוח עם אין סוף מילים מילים עושות אותן יקרות כל כך גם לתקופה שלנו. תקופה שאוהבת דיוק וקיצור, גם אם מסיבות אחרות לגמרי. אז ברור שהסגנון הזה השפיע עליי, בעיקר בהתחלה. בתהליך הכתיבה הראשוני עוד לא היה לי ברור לאן אני הולך ואולי הושפעתי מהם לאו דווקא לטובה. מצאתי את עצמי מחקה אותם. כתבתי בסגנון החקירה הסוקרטית, אבל גשם שחור זה לא דיאלוג פילוסופי.

הבמה בהצגה מאד אסתטית והטקסט פיוטי. האם לדעתך זה מעצים את הזוויה?

החוכמה הגדולה בכל סוג של אמנות היא לתת את הדבר בלי לומר אותו. בלי להסביר אותו. ואני מקווה שההצגה עושה את זה. לאסתטיקה יש חשיבות עליונה בעיני. התוכן מבחינתי הוא לא יותר מגירוי לצורה. התוכן צריך להתכופף בפני הצורה, לא להפך. אבל זה לא כזה סכמטי. כי מגיע הרגע, או רצוי שיגיע הרגע, שבו צורה ותוכן מתחברים למשהו אחר מהם. ליצירת אמנות. לא להרצאה. שים לב שאין פצצות על הבמה. הרגע הסנסציוני לא קיים, אבל ההשפעות שלו כן קיימות. **גשם שחור** היא יצירת אמנות שמציגה גם ייאוש, כאב וצעקה בחלל ריק. צעקה שאפשר להרים מול אין סוף עוולות בחיים שלנו. ולמי הן קורות העוולות האלה? לאדם ברחוב, לעם, לבשר התותחים. הדמויות הוא והיא מחכים ומאמינים בתמימותם הרבה שהשלטון יציל אותם. שיהיה לזה סוף טוב. מסכנים.

איך אתה חי את חיך בידעה שפצצות קיימות והטכנולוגיה משתכללת?

כרגיל, בהדחקה. אתה באמת חושב שאפשר אחרת? בתי חולים ספציפיים מאוד מלאים באנשים שחושבים אחרת. אבל האמת? יש לי שני ילדים, וכן, לפעמים האיומים האלה מאירן קצת מדאיגים אותי. פצצת אטום זה מין כוח הרסני, בקנה מידה של אסון טבע אדיר. אנחנו, כאן, בארץ, אנחנו לא יודעים להתמודד עם זה כי התרבות שלנו היא כל דבר אחר חוץ מהשלמה עם הגורל. ליפנים יש איזו השקפת עולם שמשלימה עם הגורל. להבדיל מהיפנים החיים באזור מוכה רעידות אדמה, אנחנו חיים באזור ללא סכנות טבע מיוחדות, רעידות אדמה, טייפונים וכו'. החיים שלנו, לפחות מהבחינה הזאת, די צפויים ושלווים. אין בתוכנו מקום שמצפה לאסון טבע קטלני. לא לשווא צמחו תרבויות גדולות באגן הים התיכון. זהו אזור שנוח לחיות בו. אבל עכשיו, לתוך זה נכנס כוח טבע לא צפוי, חזק יותר אולי מכל כוח טבע אחר - הטבע האנושי בהתגלמות שלו כפצצת אטום. למה קיים האיום איראני? כי יש מדינה שיש לה פצצת אטום. כלומר, דרך ההגנה עלינו אנחנו יוצרים את ההתקפה נגדנו. אופירה חושבת שאנחנו לא פחות מסוכנים מאיראן. אני לא מסכים איתה בכלל. אף אחת מן המדינות המחזיקות בפצצת אטום לא קמה ואומרת למדינה אחרת אנחנו נשמיד אתכם. אנשים סקרנים מטבעם וגם אם תיחתם אמנה לנטרול כל הנשק הגרעיני בעולם, הידע קיים ואותו כבר אי אפשר לנטרל. ומה עם פיתוח רפואי הנשען על ידע דומה? האם ננטרל פיתוח רפואי כתוצאה מכך? מה שמפריח את האדם הן הסקרנות והדעת. ושתייהן, הסקרנות והדעת, הן גם החורבן שלו.

תוכניות לעתיד?

הצגה היא אמנות מתכלית ואני צריך עדיין להתרגל לזה. מגיע רגע שההפקה יורדת וזהו, זה נגמר. כשאני כותב שיר אני יודע שהספר יישאר. אני גם צריך להתרגל למילה קהל. באיזה שהוא מקום משורר רגיל לעבוד בינו לבין עצמו. מושג הקהל בשבילו הוא מושג אבסטרקטי. אני מת לכתוב עוד לתיאטרון, להרגיש את זה יותר. נכון, גם מחזה רגיל אפשר להדפיס, אבל אני לא בטוח שזהו סוג הכתיבה שמעניין אותי. אני מרגיש שאני מעדיף את מה שאני קורא לו **תיאטרון של בימאי**, תיאטרון שבו הטקסט הוא רק חלק מהתחביר, חלק שהוא לפעמים קטן ואפילו מיותר, והבימאי הוא שמנצח על הכול. זה התיאטרון שאני אוהב. אבל אני בודק, אני עדיין מרחרח בהיסוס את התחת של הכתיבה לתיאטרון. יש לי רעיונות ואני רוצה לנסות אותם. מה למשל? כשאני אסיים אני אגיד לך.

אלברט איינשטיין

רחוב מרסר 112

פרינסטון, ניו ג'רסי

לכבוד

פרנקלין ד(לנו) רוזוולט הנכבד

נשיא ארצות הברית

הבית הלבן

ווישינגטון, די.סי.

אדוני,

אני כותב כדי להציג את דוקטור ל(או) שילרד, שהציע להעביר אליך המלצות ושיקולים מסוימים. נסיבות לא רגילות, שאותן אחאך בהמשך דבריי, גורמות לי לעשות את הצעד הזה, למרות העובדה שאינני יודע מהו תוכן השיקולים וההמלצות שדוקטור שילרד מציע להעביר אליך.

בקיץ שנת 1939 פרש לפני דוקטור שילרד את דעותיו בנוגע לחשיבות הפוטנציאלית של האורניום לצרכי הגנה לאומית. הוא היה מוטרד מאוד מן הפוטנציאל הסמון בכך, והיה להוט שממשלת ארצות הברית תקבל ייעוץ על הפוטנציאל הזה בהקדם האפשרי. דוקטור שילרד, אחד ממגלי פליטת הנויטרון של אורניום (על כך מבוססת כל העבודה הנוכחית על אורניום), תיאר בפניי שיטה ספציפית שתכנן, אשר תאפשר לדעתו לייצר בעתיד הקרוב שרשרת תגובה באורניום לא מפוצל. הואיל ואני מכיר אותו למעלה מעשרים שנה, גם מעבודתו המדעית וגם באופן אישי, יש לי ביטחון רב בשיפומו. ועל סמך שיפומו, ושיפוטי, נטלתי חרות לגשת אליך בקשר לנושא הזה. בעקבות מכתבי מתאריך 2 באוגוסט, 1939, מינית ועדה בראשות דוקטור ברינגס, וכך התחלת את הפעילות הממשלתית בתחום הזה.

תנאי הסודיות שבמסגרתם עובד כרגע דוקטור שילרד אינם מרשים לו למסור לי מידע על עבודתו. בכל אופן, אני מבין שהוא מאוד מודאג מליקויים בקשר בין המדענים ובין חברי הקבינט שלך האחראים לניסוח המדיניות הנוגעת לעבודתם. במצב הקיים אני סבור שמחובתי לתת לדוקטור שילרד את דברי ההמלצה האלה, ואני רוצה להביע את תקוותי שתאפשר לו לשטוח בפניך את טיעוניו.

שלך בכנות

א. איינשטיין

פצצות האטום ורצון השכחה של היפנים

שתי פצצות האטום שהטילה ארה"ב על הירושימה ונגסקי באוגוסט 1945 הביאו לכניעתה של יפן ולסיומה של מלחמת העולם השנייה במזרח. עד היום מתנהל ויכוח בעולם לגבי הצידוק המוסרי של שימוש בנשק האיום הזה כנגד מדינה שהייתה כבר הרוסה, לא סיכנה יותר מדינות אחרות, אך המשיכה להילחם בעקשנות בחילות האמריקאיים שהתקרבו אל חופיה. נשיא ארה"ב, הרי טרומן, הצדיק את הטלת הפצצות בטענה שהן הצילו את חייהם של כחצי מיליון חיילים אמריקאיים, שהיו צפויים למות בפלישה היבשתית שתוכננה ליפן. אחרים טוענים שלא היה צורך בפלישה ואפשר היה להמתין עד שיפן הנתונה במצור ימי ואווירי תתמוטט, או עד שתיכנע בתמורה לווייתורים שממילא ניתנו לה אחר כך. יש גם התוהים אם ארה"ב הייתה מטילה פצצות אטום על גרמניה בשלבים האחרונים של המלחמה.

היפנים קיבלו את התבוסה ואת הכיבוש האמריקאי בהשלמה. הם אימצו את הרפורמות הדמוקרטיות ואת החוקה הפציפיסטית שארה"ב כפתה עליהם. פצצות האטום לא יצרו איבה או רגשות נקם. לא התפתח שום טרור נגד הכיבוש האמריקאי ולא הועלתה דרישה שארה"ב תתנצל. האמריקאים לא הגישו סיוע לנפגעים ואף אסרו על הזכרת הפצצות בתקשורת היפנית בזמן הכיבוש. אך גם אחרי שיפן זכתה חזרה בעצמאותה ב-1952, היא לא הרבתה לעסוק בנושא הזה והעדיפה לשכוח את המלחמה ואת מה שקדם לה. נפגעי פצצות האטום שנותרו בחיים התביישו בצלקות שלהם. המגמה הייתה להסתכל קדימה ולא לעסוק בעבר. לא נקבע יום זיכרון לאומי להפצצות על הירושימה ונגסקי וטקסי הזיכרון נערכים בערים הללו במסגרת עירונית. המסר של הטקסים איננו אנטי-אמריקאי אלא פציפיסטי ואנטי-מלחמתי.

הלקח שהיפנים הפיקו מן הטרגדיה הגדולה הזאת הוא שמלחמה וכוחניות הם שורש כל רע. לכן **לא עוד הירושימה** פירושו לא עוד כיבושים, לא עוד פתרונות צבאיים ולא עוד נשק גרעיני בעולם. בעוד שארה"ב הסיקה ממלחמת העולם השנייה שצריך לפתח עוצמה אדירה על מנת להרתיע תוקפנים בעתיד, יפן הסיקה את המסקנה ההפוכה, שהסתמכות על כוח צבאי היא רועץ ולא מושיע. המיליטריזם שאפיין את יפן עד 1945 הפך לפציפיזם לאחר המלחמה. המדיניות הזאת יכלה להתקיים בתקופת **המלחמה הקרה** משום שארה"ב הגנה על יפן מפני הסכנה הסובייטית. אך בעקבות האיומים החדשים שיפן חשה כיום, בעיקר מצפון קוריאה, הפציפיזם שאפיין אותה עד כה התרופף. הממשלה היפנית מתכוונת לשנות את סעיף 9 של החוקה, האוסר על יפן לקיים צבא ולנהל מלחמה, ונשמעים אף דיבורים על אפשרות של פיתוח נשק גרעיני.

בדומה למהירות שבה התאוששו היפנים בעבר מרעידות אדמה, כך גם אחרי המלחמה הם שיקמו את ההריסות והקימו מדינה מודרנית, מפותחת ומסודרת, בעלת המשק השני בגודלו בעולם. הירושימה ונגסקי ניבנו מחדש ומחוץ לגני הזיכרון, לא ניתן להבחין כי הן היו קרבות של פצצות אטום. בתודעה היפנית כיום הירושימה מסמלת את המחוז שבו מייצרים את מכוניות המזדה, ונגסקי היא עיר נמל שוקקת בדרום. היפנים קיוו כי כשם שהם שכחו את פצצות האטום ולא האשימו את האמריקאים בהטלתן, כך גם האחרים ישכחו את הזוועות שהם חוללו באסיה בזמן המלחמה. אולם הסינים והקוריאנים מסרבים לשכוח את מה שיפן עוללה להם והיחס השונה לעבר מכביד על היחסים בין יפן לבין סין ושתי הקוריאות.

פרופ' בן-עמי שילוני

האוניברסיטה העברית בירושלים

להנציח את הגהנום, בלתי אפשרי!

מבין אלה ששרדו לא ידע אף אחד על הגהנום שנוצר תחת כדור האש העצום. הכול התאדה. רכבות, בניינים, שולחנות וכסאות, בני אדם...רובע שלם. הכול.

אחרי 10 שניות, הופיע הגהנום האחר של החיים והמוות. כולם נראו כמו מפלצות. הגוויות - כמו גחלים, גוש אבן, חסרי צורה. עם החום והלחץ חלקי הפנים נספגו החוצה, עיניים יצאו. החיים - שערות נשרפות ועומדות, עורות נמסו ונשרו כמו חוטי גומי מן הזרועות, פנים נראו כמו גוש גחלים.

בן רגע פני העיר השתנו ואנשים לא ידעו לאן ללכת. איפה הבית, איפה בתי החולים, איפה הילדים? לא יודעים מה צריך לעשות. אף אחד לא יודע. כעבור שבוע מתחילה החרדה. מה זה הפצצה האטומית? מה זה עושה? מי שנראה לא נפגע צועק למראה הזוועה של האחר **אל תתקרב** ולמחרת היום הוא בעצמו מת. אף אחד לא יודע למה.

גם אחרי 60 שנה מי שחווה את הפצצה חרד ומפחד מן העתיד. לא יודע מה ייצא מן הגוף שלו. עברו שבע שנים מהפצצה עד הסרת הצנזורה אודות הפצצה בסיום הכיבוש. אז בפעם ראשונה היפנים נחשפו לתמונות הזוועתיות. הם הוכו בהלם והזדעזעו. אך כבר אי אפשר היה להעביר את עוצמת ההרס. רוב היפנים היו עסוקים בלבנות מחדש את חייהם. בינתיים תלו את קולר ההאשמות בצבא היפני שפורק ובאלה שנתלו כפושעי מלחמה על ידי המנצחים. בואו נשכח הכול ונפתח דף חדש. נשקם את חיינו. נגיע לרמת החיים של האמריקאים. איך העזנו לצאת למלחמה שאפילו אנשי צבא ידעו מן ההתחלה שנפסיד. **הם** הכריחו אותנו להאמין כי ברוח ננצח. **הם** הפסידו ואנחנו עכשיו עם אחר. עכשיו עם שוחרי השלום.

אנחנו הקורבן היחיד של פצצת האטום. צריכים להזהיר את העולם ממה שהפצצה עלולה לחולל. כיום פצצה אטומית הכי קטנה חזקה פי-200 מזו שנפלה בהירושימה. נרים קול כדי שיהיה עולם נקי מפצצות אטום. לפחות אנחנו לא נייצר ולא נחזיק את הפצצה. גם לא נרשה להכניס לשטחנו את הפצצה. אנחנו גם לא נקים את הצבא. נהיה מדינה פציפיסטית.

עברה מאז חצי מאה. אוניות גרעין אמריקאיות כבר עוגנות בנמלי יפן בלי לעורר שום התנגדות. חיילים של כוח ההגנה שלנו נשלחים מחוץ לגבולות של יפן, אמנם לא למטרת לחימה. מה שנקרא כוח ההגנה הפך להיות צבא של ממש, לפחות מקום 6 בעולם. אנחנו מתחילים לחשוב כי אי אפשר להתקיים בעולם הכוחני של היום כמדינה פציפיסטית ולכן צריכים לשנות את החוקה הפציפיסטית שהאמריקאים הכריחו את יפן לקבלה.

אך כואבים. כואבים פצעי העבר. עוד יש אנשים שזוכרים את ימי האפלה של מלחמת העולם השנייה. הצבא והממשלה נכנסו למצפנו של כל אחד. רמסו את כל מה שהפריעו להם בדרכם. פחדנו להרים קול ושתקנו. שלחנו בנים ואפילו לא קיבלנו חוט שערם של בנינו בחזרה. ערי יפן הופצצו. במרץ 1945, טוקיו הופצצה על ידי יותר מ-300 מטוסים ויותר מ-100,000 מתו במשך שעותיים וחצי של הפצצה אווירית. חיילים ואזרחים כאחת נפלו במלחמה. והמלחמה שלנו גרמה כל כך הרבה סבל וקורבנות בארצות השכנות ובצבאות שנלחמו, פי כמה וכמה משלנו.

כואבים, משום שלא יכולים להעביר את הכאבים. מילים מתפזרות ולא מגיעות ללבם של אנשים שלא חוו.

בהירושימה ובנגסקי נהרגו יותר מ-200,000 אנשים בשנייה אחת ועוד הרבה סובלים עדיין.

גברת מריקו צוג'יטה

מרצה באוניברסיטה העברית בירושלים

המאמר נכתב בשפה העברית ומובא כלשונו

מתווך הספר אש בלתי נשכחת - איורים שצוירו בידי ניצולי פצצת האטום

בקשת עתירה מדוקטור שילרד לאדוארד מלר

יקירי,

להלן עתירה שתועבר לנשיא ארצות הברית.

כפי שתראה, העתירה מבוססת על שיקולים מוסריים טהורים.

סביר מאוד להניח שהחלטתו של הנשיא להשתמש, או לא להשתמש, בפצצות אטומיות במלחמה נגד יפן תתבסס בעיקרה על שיקולי תועלת. על בסיס תועלת אפשר להציג טיעונים רבים בעד ונגד השימוש שלנו בפצצות אטום נגד יפן. אפשר לשקול טיעונים כאלה רק במסגרת בחינה יסודית של המצב בפניו תעמוד ארצות הברית אחרי המלחמה הזאת. אין זה משרת שום מטרה לשקול את טיעוני התועלת בעתירה קצרה.

למרות הסיכוי הקטן שהעתירה שלנו תשנה את מהלך האירועים, אני אישית מרגיש שזהו עניין חשוב, אם מדענים רבים שעבדו בתחום הזה יציינו במפורש ובכתב את התנגדותם המוסרית לשימוש בפצצות האלה בשלב הנוכחי של המלחמה.

רבים מאיתנו נוטים לומר שיחידים גרמנים שותפים לאשמה במעשים שביצעה גרמניה במהלך המלחמה הזאת, מפני שלא הרימו את קולם במחאה נגד המעשים האלה, וטענתם שאין תועלת במחאתם נשמעת בלתי קבילה, גם אם הם לא יכלו למחות בלי לסכן את חייהם וחירותם. אנחנו לעומתם נמצאים במצב שבו אנחנו יכולים להרים את קולנו בלי לגרום לעצמנו סיכונים כאלה, גם אם אננו עלולים לגרום אי-נוחות לאחדים מאלה המפקחים כרגע על העבודה על כוח אטומי.

העובדה שתושבי ארצות הברית אינם מודעים לבחירה העומדת בפנינו, מגדילה את אחריותנו בעניין הזה, שכן אלה שעבדו על כוח אטומי מייצגים מדגם מן האוכלוסייה, ורק הם לבדם יכולים להביע דעה ולהכריז על עמדתם.

כל מי שרוצה להירשם ולחתום על העתירה צריך לקבל הזדמנות לעשות זאת, ולכן אודה לך אם תוכל לתת לכל אחד מחברי הקבוצה שלך הזדמנות לחתום.

לאו שילרד

היא ליאת גורן, הוא מוטי כץ

מימין לשמאל: האשה סלווה נקארה, האמריקאי גיא מסיקה, הספרן יוסף אבו ורדה

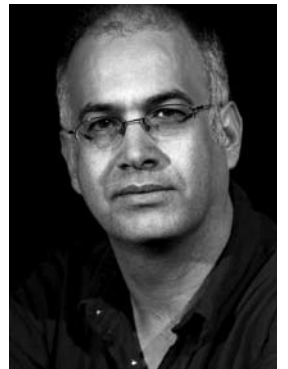

אופירה הניג עיבוד, בימוי ועריכה מוזיקלית

בימאית בית בתיאטרון הבימה (1989-1993), מנהלת אמנותית של תיאטרון החאן (1996-2001), מנהלת אמנותית פסטיבל ישראל בתחומי תיאטרון, מחול ויצירה ישראלית (2001-2004), מנהלת אמנותית של המעבדה (2004-2006). זוכת פרס לנדאו לאמנויות הבמה מטעם מפעל הפיס, לשנת 2007, על הישגים ומצוינות ביצירת תיאטרון. זוכת מלגה ללימודי בימוי אופרה מטעם קרן אמריקה-ישראל. לאורך השנים לימדה באקדמיה לתיאטרון Gitis שבמוסקבה, בבית הספר לתיאטרון חזותי, באוניברסיטת תל אביב ובסמינר הקיבוצים. בין ההצגות שביימה: בית צבי - עקומים (הועלתה בפסטיבל בינלאומי בלנינגרד) ואקווס (הועלתה בפסטיבל בינלאומי במוסקבה) | הבימה - ליל העשרים, ביבר הזכוכית, פצפונת ואנטון, היפוליטוס, נושים, בשפל ופרגודים (קו-פרודוקציה עם פסטיבל ברלין) | החאן - אנה גלקתיה (הועלתה בפסטיבל בינלאומי בבריסל), הנסיכה איבון, הבתולה מלודמיר, שמיים, השחף (הצגת השנה בקטגוריית בימוי מחזה קלאסי, במסגרת פרס התיאטרון), השיבה למדבר (הצגת השנה בקטגוריית ההצגה הטובה ביותר, במסגרת פרס התיאטרון) ועירם של האנשים הקטנים (הועלתה בפסטיבלים בינלאומיים בפולין ובניו יורק) | המעבדה - שלומית | תיאטרונטו - בטווח יריקה. ההצגה זכתה בפרס הראשון בפסטיבל והועלתה בתיאטרון של פיטר ברוק בפריז, כמו גם בכמה תיאטראות אחרים באירופה ובארצות הברית | האופרה הצעירה של מוסקבה - הבן האובד.

שמעון בוזגלו כתיבה ועיבוד

משורר ומתרגם. חתן פרס ראש הממשלה ליצירה לשנת 2006. זוכה פרס התיאטרון 2007 (מתרגם השנה - אנטיגונה), זוכה פרס עמיחי לשירה (2003) ופרס עדה בן נחום לתרגום מחזות לתיאטרון (2000). פרסם שלושה ספרי שירה: ארם - הקיבוץ המאוחד (2000), תל היסרליק - הקיבוץ המאוחד (2002) ואישית לוחצת - ידיעות אחרונות (2004). בין תרגומיו: מדיאה של אוריפידס (אור-עם, 1999), שד לילה שחור - מבחר מן השירה הלירית היוונית בראשיתה (2006), אנטיגונה של סופוקלס (2007), וכן שני כרכים של דיאלוגים מאת אפלטון: חייו ומותו של סוקרטס (2001) ופיידון (2005); ארבעת הספרים האחרונים יצאו לאור בהוצאת ספרי עליית הגג - ידיעות אחרונות.

עמית דרורי עיצוב חלל ואובייקטים

בוגר ביה"ס לתיאטרון חזותי בירושלים (2001), התמחות בבימוי ותיאטרון בובות. כיום מלמד בביה"ס. זוכה מלגת קרן אמריקה-ישראל ופרסים נוספים בפסטיבל עכו. יוצר הפרויקט טרמינל (עיבוד, עיצוב ובימוי) בכורה בפסטיבל ישראל 2006 | הבימה והחאן - שותף ליצירה ומעצב הבובות בהצגה המוות ישב לידי | פסטיבל עכו - בימוי ועיצוב המופע פלסמטיקה - רשימות מסע, עיצוב בובות להצגה עורי, יוצר שותף ומבצע בהצגה דגי ים המלח, בימוי ועיצוב ההצגה הסאגה | הזירה הבינתחומית - עיצוב חלל לאנסמבל מיסטריה במסגרת האירוע כאן תמו שידורינו. עבודותיו פלסמטיקה - רשימות מסע, הסאגה ודגי ים המלח הוצגו גם בפסטיבלים בחו"ל.

שירי אסא עיצוב תלבושות ואביזרים

ילידת 1975. למדה תיאטרון חזותי בבריטון שבאנגליה ובתוכנית המשולבת של מכללת דוד ילין וביה"ס לתיאטרון חזותי. זוכת מלגת קרן אמריקה-ישראל ופרס פרויקט גמר מצטיין בביה"ס לתיאטרון חזותי. שותפה בקבוצת רה קולקציה | החאן - עיצוב תלבושות בהצגה עירם של האנשים הקטנים | הזירה הבינתחומית - ניהול וליווי אמנותי של פרויקטים זירת מחול ומרחבי יצירה | ירושלים - יוזמה והפקת הפרויקטים אופנה וקהילה וחצר סרגיי | ביה"ס לתיאטרון חזותי - ליווי והנחייה אמנותית לפרויקט גמר | עיצוב תפאורה בהפקות טלביזיה וקולנוע - שוטטות, ערוץ הילדים ופגישה עיוורת. בימים אלו עובדת על בימוי ועיצוב פרויקט בעמותת בשקל.

ג'קי שמש עיצוב תאורה

תאורה למחול, תיאטרון ואופרה. במחול: עבודות שונות לאנסמבל בת-שבע | להקת Gisela Rocha מציריך בעבודות Love Hate Reason and Me ו-Constansa Macras | מברלין בעבודה Norrdance Company | Big In Bombay בעבודה Wool | תאטרון הפלייס מלונדון בעבודות B for Hungry Ghost ו-Body | מגנוליה (סטיין סליס), הביתה (ניג'ל צ'רנוק) עבור טליה פז | שתיים שעשוע ורוד וקרם תות ואבק שריפה עבור יסמין גודר. בתיאטרון: תאטרונטו - בטווח יריקה | עכו - משאלה מוכב | חיפה - אותלו והחתונה האחרונה | החאן - עירם של האנשים הקטנים | בית ליסין - סינית אני מדברת אליך | אנגליה - What we did to Weinstein של טים סאפל, לונדון | The Hound of the Baskervilles לתיאטרון דאצ'ס ו-Peepolikus, לונדון | Ramayana לתיאטרון הליריק, לונדון.

שחקנים

סלווה נקארה

ילידת חיפה, בוגרת בית צבי (1980). בין תפקידיה בתיאטרון: נווה צדק - הם והחוצה | חיפה - פלשתינאית, סינדרום ירושלים, בית קפה של ירח אוגוסט, בדרך אל החתולים והעלמה והמוות | תיאטרונטו - האבן הראשונה וקפוצ'ינו ברמאללה | אלמידאן - בית ברנרדה אלבה, ביבר הזכוכית, אי העיזים, אנרכיסט מפוקפק ודרך הררית | הבימה - פרגודים | תיאטרון לאומי פלשתיני - רוחות והסערה | תיאטרון Play House שבאנגליה - ובינינו התהום. בין תפקידיה בקולנוע: גשר צר מאד (שחקנית השנה 1985), חצוצרה בוואדי ומכתוב.

סילביה דחורי

בוגרת ביה"ס הגבוה לתיאטרון בוורוצלב, פולין (1999). בין תפקידיה בתיאטרון: החאן - עירם של האנשים הקטנים | פסטיבל עכו - פלסמטיקה - רשימות מסע | המעבדה - טרמינל, הדב ושלומית | בפולין - החתונה, המכתב, לאונס ולנה, הנסיך הקטן, כל מה שצריך זו אהבה, Late Flowers. בין תפקידיה בטלביזיה: כל מה שיש לי (תפקיד ראשי).

רותי בורנשטיין

בוגרת החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל אביב, למדה בלט קלאסי ומודרני בסטודיו של להקת בת שבע ולהקת בת דור. זוכת מלגת הצטיינות של קרן התרבות אמריקה-ישראל בתחום המשחק. בין תפקידיה בתיאטרון: החאן - שחקנית בלהקת הבית של התיאטרון, בהצגות: החטא, מילה של אהבה, קריפס, חיל פרשים, אשליה והקמצן | הקאמרי - קבוצת אנסמבל עיתים של רינה ירושלמי. בהצגות: ויאמר וילך, ויישתחו וירא | אנסמבל תיאטרון הרצליה - אהבה וזעם | צוואת - קברט עגנון | פסטיבל תיאטרון קצר - לגעת בכוכבים. בין תפקידיה בטלביזיה: חמ"ל, סדרה מוקומנטרית של ערוץ הקולנוע הישראלי, פרנקו וספקטור, מד"א, הפוך, טייק אוויי ואגדת דשא.

ליאת גורן

בוגרת בית צבי. בין תפקידיה בתיאטרון: באר שבע - המלך ליר, השחף, המיזנטרופ, השטן במוסקבה, דון ז'ואן חוזר משדה הקרב, המתאבד, אותו ואת בנו, ברכה, חלום ליל קיץ ורוב מהומה על לא דבר. בימים אלה משתתפת בהפקת קיבוץ אל.א. | הספרייה - בשפל | הקאמרי - הפלגות | ילדים ונוער - רכבת ההצלה | החאן - שש דמויות מחפשות מחבר, השחף והשיבה למדבר | הבימה - בית ספר לנשים, ג'ון גבריאלי בורקמן, הנפש הטובה מסצ'ואן, גן הדובדבנים, חתולה על גג פח לוהט, משחק כפול, היפוליטוס, זעקי ארץ אהובה, קערת העץ, האחיות רוזנצוויג, מארחים את מר סלואן, אנה פרנק, מניין נשים, פרגודים, שמונה נשים, הנאהבים והנעימים ונמר חברבורות. בין תפקידיה בטלביזיה: שבט כהן, טירונות, המכון והאקס המיתולוגי. בין תפקידיה בקולנוע: אייה - ביוגרפיה דמיונית, אושר ללא גבול, סודות משפחה וצומת וולקן.

מוטי כץ

בוגר בית צבי (1982). בין תפקידי בתיאטרון: באר שבע - יונו והטווס, שפע, המלך הצבי, אליל ההמונים, השטן במוסקבה וכותרת ראשית | ילדים ונוער - המכשפה, הרפתקה בקרקס והלילה ה-12 | הספרייה - בצחוק ובדמעה ועכברוש בגולגולת | חיפה - שיחות עם אבי | החאן - חברה, לס מואה ט'מה, אנה גלקתיה, קילר ג'ו, מידה כנגד מידה, הבתולה מלודמיר, האשה מן הים ושמיים | הקאמרי - קרומ וכתוב בעיניכם | בית ליסין - עשו עליך פעם סרט? | הבימה - פרגודים, אוהבים את אופל והנאהבים והנעימים | אנסמבל תיאטרון הרצליה - ים יבשה ים. בין תפקידי בטלביזיה: פלורנטיין, הפוך, האישה באפור, בנות בראון, החיים זה לא הכול וכל שבת שנייה. בין תפקידי בקולנוע: גרופיס, אספלט צהוב וחלומו של הנרי. בימים אלו משחק בקאמרי ביתוש בראש, בתיאטרון לנוער במעלה קרחות ומופיע בתכנית היחיד ממטבחיו של שחקן.

יוסף אבו ורדה

ליד 1953. למד משחק בבית צבי. יסד וניהל את התיאטרון הערבי בין השנים 1995-1998. זוכה פרס השנה מטעם משרד המסחר והתעשייה על משחקו במגש הכסף. בין תפקידי בתיאטרון: באר שבע - קשר דם, המשרתות, ציד המכשפות, אגדות מיערות וינה, אוסטריה עילית, מסיבת יום הולדת והצילו | חיפה - העוזר, גטו, נפש יהודי, האי, מחכים לגודו, שבת ראשון שני, איפיגניה באאוליס, חוצצרה בוואדי, אדי קינג, נשף מסיכות, רמבטיקו, דודתו של צ'ארלי ואב הבית | הבימה - מקבת ושלוש אחיות | אנסמבל תיאטרון הרצליה - תנינים | אל חכוואתי - הצגת היחיד מיסטר בופו. בין תפקידי בטלביזיה: מישל עזרא ספרא ובניו, חובו של אהרון כהן, תיק סגור והפרקליטים. בין תפקידי בקולנוע: נאדיה, גשר צר מאוד, גמר גביע, חתונה בגליל, שביל החלב, יום יום וקדוש.

גיא מסיקה

בין תפקידי בתיאטרון: הבימה - שירת הבבון, מנדראגולה, מלכוד 22, מלחמת אחים, מעגל הגיר הקווקזי, הברווזון, הבבונים חוזרים ומרי לו | חיפה - יומן חוף בריטון | המעבדה - שלומית, הדוב וטרמינל | פרינג' - סאלינג'ר, מנגינות מוזרות, מוכים, ההומוסקסואל או הקושי להתבטא ופותרים פה לשפן. כתב מוזיקה להצגות שירת הבבון וסאלינג'ר ולהצגות באוניברסיטה, בית צבי, וניסן נתיב. מציג ומייצר וידאו ברשת באתר www.zipzap.co.il

אורי רביץ

בוגר בית צבי (1989). בין תפקידי בתיאטרון: חיפה - מרד המתים, משפט הקופים, הן לא תיקחהו עמך, אדי קינג וגטו | הספרייה - הלילה ה-12, בשפל, הברבור והדה גאבלר | האופרה הישראלית החדשה - אורפיאו ואאורדיצה | בית לסין - שרוף את זה (בשיתוף באר שבע), מצעד המלאכים וצור וירושלים | הבימה - מחלת נעורים (בשיתוף באר שבע), שלוש אחיות, הבחורים בדלת ממול, ביקור הגברת הזקנה (בשיתוף הקאמרי), רוחות ופרגודים | החאן - מלקולם הקטן ומלחמתו בסריסים והשיבה למדבר | באר שבע - הימים הכי טובים | נוצר - ארץ בוש. בין תפקידי בטלביזיה: ספיר, פאזל והשיר שלנו. בין תפקידי בקולנוע: קרוב לבית.

Official Bombing Order, July 25, 1945

Source: U.S. National Archives, Record Group 77, Records of the Office of the Chief of Engineers, Manhattan Engineer District, TS Manhattan Project File '42 to '46, Folder 5B (Directives, Memos, Etc. to and from C/S, S/W, etc.).

The written order for the use of the atomic bomb against Japanese cities was drafted by General Groves. President Truman and Secretary of War Stimson approved the order at Potsdam. The order made no mention of targeting military objectives or sparing civilians. The cities themselves were the targets. The order was also open-ended. Additional bombs could be dropped as soon as made ready by the project staff.

25 July 1945

TOP SECRET

TO: General Carl Spaatz
Commanding General
United States Army Strategic Air Forces

1. The 509 Composite Group, 20th Air Force will deliver its first special bomb as soon as weather will permit visual bombing after about 3 August 1945 on one of the targets: Hiroshima, Kokura, Niigata and Nagasaki. To carry military and civilian scientific personnel from the War Department to observe and record the effects of the explosion of the bomb, additional aircraft will accompany the airplane carrying the bomb. The observing planes will stay several miles distant from the point of impact of the bomb.
2. Additional bombs will be delivered on the above targets as soon as made ready by the project staff. Further instructions will be issued concerning targets other than those listed above.
3. Discussion of any and all information concerning the use of the weapon against Japan is reserved to the Secretary of War and the President of the United States. No communiques on the subject or releases of information will be issued by Commanders in the field without specific prior authority. Any news stories will be sent to the War Department for specific clearance.
4. The foregoing directive is issued to you by direction and with the approval of the Secretary of War and of the Chief of Staff, USA. It is desired that you personally deliver one copy of this directive to General MacArthur and one copy to Admiral Nimitz for their information.

(Sgd) THOS. T. HANDY

THOS. T. HANDY
General, G.S.C.
Acting Chief of Staff

copy for General Groves

.....
DECLASSIFIED
E.O. 11652, Secs 3(E) and 5(D) or (E)
NND 730039
By ERC NARS, Date 6-4-74

I was watching an American action movie one evening. I can't even remember what it was about. An image from the movie stayed with me afterwards. It was the mushroom cloud of the Atom bomb dropped on Hiroshima, which was edited in a rather strange manner into that grade-b movie. The famous image engraved itself in my memory and haunted me for some time. I quickly understood that the aesthetics of horror had profoundly affected me. It had shaken me greatly and led me on a journey in which I became acquainted with and learned the story of Hiroshima. I was joined on this journey with Yaniv Shahr, a friend and companion, who helped me to reach official documents, statistics and poetic materials, which in turn became the inspirational base for this piece.

At times, as a director, I find it difficult to decide what direction my next work will take. This time, it was evident to me that the story of Hiroshima, and all that pertains to it, will be the subject of my next work.

I had no doubts. There was no other possibility. The presence of the idea and the image brought such conviction with them.

I then turned to Shimon Bouzaglo, a poet and translator to write the play. The dialogue with Simon was for me an issue of great importance. Figures were formed which would convey the narrative, situations, places, plays in time and illusive realities. Through this dialogue I was also exposed to beautiful musical material that then formed the conceptual base for the work.

At this stage Amit Drori, a visual artist, and designers Jacky Shemesh and Shiri Asa joined the team. Through their aesthetic language and unique points of view of the theatrical event, the dramatic structure of the work changed shape and form.

The working process on the play worked in parallel lines and involved casting within it. Some of the parts were written with specific actors in mind. This entails a demanding and difficult process that is made possible only through total dedication and team work and a free conception of the idea of Theater.

The story of Hiroshima affords me the possibility to deal with issues of morality and humanity that are intertwined with the development of weapons of mass destruction. This work took us out of the realm of political theater; it did not work within the binary of good vs. evil, no victim or victimizer, no message of pro or con.

We all stopped and listened.

We listened to a past of horror and carnage, with the hope of better understanding a threatening present. I stopped in order to better understand whether something can be done to prevent the horrors of the past recurring. Whether we know enough and whether we want to know everything. I stopped and felt a dull scream echoing from my throat, reverberating in the face of a humanity gradually losing its sanity. This scream led me to the understanding that my work would deal with this subject.

Ofira Henig

Music accompanying the play:

Gershwin: Strike up the band

Nick Cave: Do you love me?

Nina Simone: My way

Vitorino: Menina estas a janela

J.S.Bach: Siciliano from Sonata for Flute and Harpsichord, BWV 1031, arr. Kempff, played by Dinu Lipatti

J.S Bach: Siciliano from the same sonata, played by J.P.Rampal and R. Veyron-Lacroix

The play is based on the following documents: Letters, testimonies, minutes from the communications of the American army. The writing of the play was inspired by poetic materials which included: *Hiroshima mon amour*, *When the wind blows*, *The flowers of Hiroshima* and the play *The Seven streams of the river Ota*.

The American Guy Messika

The Israel Festival, Jerusalem 2007 gratefully acknowledges support from its public sponsors:

MINISTRY OF SCIENCE,
CULTURE AND SPORT
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

JERUSALEM MUNICIPALITY

היחידה ליישומים
THE JERUSALEM FOUNDATION
مركز الدراسات والبحوث في القدس

מועצת הניס
לחברות ולמשותף

מדינת חוץ
HCIRON MUNICIPALITY

העירייה
HAIFA MUNICIPALITY

Members of the Board:

Dan Halperin, Chairman,
Ya'akov Edri
Yeheskel Beinisch
Yitzhak Ben-Nissim
Zeev Birger
Ahuva Ganor
Ruth Cheshin
Daniel Mimran
Eyal Hendler
Michal Zmora-Cohen
Ruta Peled
Jonathan Iivny
Eitan Meir
Harry Sapir
Barry Swersky
Yigal Amedi
Observers:
Micha Yinon
Nilli Cohen

Sponsored by

Jerusalem Municipality
- Culture Department
Jerusalem Theatre
Kol Israel
Israel Broadcasting Authority
IDF Radio
Holon Theater
Holon Mediatheque
Suzanne Dellal Center
Matan
Jerusalem Symphony Orchestra - IBA
Hamaabada

Commercial Sponsors:leumi

Maariv
Dan Hotels
Isracard
American Express
Honda
Club Med

Israel Festival Staff:

Yossi Tal-Gan General Director
Gil Shohat Classical Music Adviser
Shlomo Israeli World Music Adviser
Rachel Bilski-Cohen Dance Consultant
Ruth Cummings Sorensen Head of
Development

Miri Menirav Producer
Andre Touboul Technical Producer
Aviva Nir P.A. to the Festival Director
Shira Harel Acting Producer
Emmanuel Witzthum Arts Assistant
Vivian Nadir Overseas Correspondence
Dina Ashkenazi Bookkeeping

Yoel Peer Director of Sales and Marketing
Avraham Bechar Ltd. Accountants
Ben-David - Avraham - Hacoheh legal Advice
Ora lapidot Public Relations
Ofira Botto P.R. Assistant
Ben Zion Shira Publications Editor
Adi linial Israel festival web site

Publishing & Advertising Navon Art
Graphic Design Ilea Meirovitch, Noga Cohen,
Ronit Gitler
Advertising Elka Dvash, Tal Yekutieli
Printing Producer Ilan Cohen

The Israel Festival salutes the generosity of:

Anonymous
The Joseph and Harvey Meyerhoff Family
Charitable Funds
Schusterman Foundation - Israel
Gabriel Sherover Foundation
Elie and Naomi Wurtman

Founded by Aaharon Zvi Propes, the Israel Festival, Jerusalem, now in its 46th year is a member of the European Festivals' Association.
Israel Festival, Jerusalem, P.O. Box 4409, Jerusalem 91044, Tel: 972-2-5663198, Fax: 972-2-5669850 E-mail: israel_f@smile.net.il, Website: www.israel-festival.org.il

לאומי
leumi

LEUMI IS PROUD TO SUPPORT THE ISRAEL FESTIVAL

במסגרת פסטיבל ישראל

מועדון הפסטיבל

אל תוך הלילה מוסיקה ואלכוהול
במעבדה באווירה אחרת

עם תום המופעים, במתחם המעבדה, יארחו הרכבים מוסיקליים שונים
אמנים מוסיקאים, ממשחתפי הפסטיבל, מהארץ ומהעולם, להופעות אורח ספונסריות
הזדמנות חד פעמית לקהל להיפגש עם אמני הפסטיבל

טריו עופר גנור ג'אז מקורי ראשון 03.06 החל מ-23:00	טריו מארינה מקסימאיין-בלומין בין ג'אז קלאסי לרוק לירי וקברט ראשון 27.05 החל מ-23:00
STaGadaM טריו חובט ובוטט שני 04.06 החל מ-23:00	Yoy מארחים את רייבל סאן גרוב לתוך הלילה שני 28.05 החל מ-23:00
רביעיית אלבלק ג'אז מודרני מקורי שלישי 05.06 החל מ-23:00	הטריו של סטיב פסקוב ג'אז מקורי עם השפעות מהעולם שלישי 29.05 החל מ-23:00
דודו בליילי וחברים Sound of the ground אפרו מרוקאן & פיוזן רביעי 06.06 החל מ-23:00	Food for the People ג'אז אקספרימנטלי רביעי 30.05 החל מ-23:00
uzone - רמבטיקו חמישי 07.06 החל מ-23:00	'עכברושים' ג'אז מקורי שואף לפתוח מוצ'ש 02.06 החל מ-23:00

המעבדה, דרך חברון 28, ירושלים | לברטיסים: 02-6292000 | www.maabada.org.il

Israel festival, Jerusalem ירושלים 24.5-10.6.2007

HERZLIYA THEATRE ENSEMBLE IN COOPERATION WITH THE HAIFA THEATRE

BLACK RAIN

World premiere at the Israel Festival 2007

Adaptation, Directing Ofira Henig
Writing and Adaptation Shimon Bouzaglo
Set and objects design Amit Drori
Costumes design Shiri Asa
Lighting design Jackie Shemesh

Actors (By order of appearance)

The Woman Salwa Nakkara
Young female B Sylwia Drori
Young female A Ruti Borenstein
She Liat Goren
He Moti Katz
The Librarian Yussef Abu-Warda
The American Guy Messika
The Spokesman Uri Rawitz

The song **One star for all**

Lyrics Shimon Bouzaglo | Music, Adaptation and Production Guy Messika
Bass Gal Bashan | Drums Shay Hochberg | Recorded at Hamaklet Studios

Research Yaniv Shachar | Assistant direction Ilanit Swissa | Preproduction Mali Ohana
| Production management Yael Elyashiv | Production coordination Haifa theatre Amalia Zecharyah

Stage direction Eljasaf Ish Shalom | Light Zaki Kawasmi | Sound Harel Tabibi | Wig dresser Saray Levin

Set manufacturing Adam Brown | Bicycle manufacturing Mark Donde
Requisites manufacturing Anat Zamir, Alexandra Chernin, Pavel Chanbacht (Haifa Theatre)

Costumes manufacturing Noa Vidman and Haifa Theatre Sewing Workshop
Wigs and Make up advise Luda Goldberg, Taniya Shpak (Haifa Theatre)
Tailor Shlomo Anteby

Poster and Image design Yuda Dery

Program

Editing Nir Turk | Letters translation Shimon Bouzaglo | Stills Photography Gerard Allon

אנסמבל
תיאטרון הרצליה
גיאטרון 88

